

Yaşam kalitesi konu alan ulusal doktora tezlerinin bibliyometrik analizi

Bibliometric analysis of national Phd thesis on quality of life **

Sultan Ebru EKİCİ^{1*} (orcid.org/0000-0002-3391-5405)

Cevdet AVCIKURT² (orcid.org/0000-0002-9169-9763)

¹ Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir, Türkiye

² Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir, Türkiye

Özet

Amaç: Yaşam kalitesi, sosyal, çevresel, psikolojik ve fiziksel değerler ile şekillenen ve öznel ile nesnel bileşenlerden oluşan çok boyutlu bir kavramdır. Bu kavram, literatürde bireylerin ve toplumların genel olarak “iyilik hali” olarak tanımlanmaktadır. Yaşam kalitesi, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler ve özellikle son 20 yılda da turizm alanında araştırma ve uygulamalarda önemli bir yer edinmiştir. Bu çalışmanın amacı, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan “yaşam kalitesi” adlı doktora tezlerinin bibliyometrik özelliklerini inceleyerek, bu tezlerin hangi bilim alanlarında gerçekleştirildiğini, yıllara göre dağılımını, yapıldığı üniversiteleri, enstitüleri ve diğer temel özellikleri ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırmanın kapsamını YÖK’ün Ulusal Tez Merkezinde bulunan yaşam kalitesi konusunda 2016-2026(ilk altı ayı) yılları arasında yazılmış 123 doktora tezi oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında Ulusal Tez Merkezi veri tabanı detaylı tarama kısmına tez adı “yaşam kalitesi” kelimesi, tür “doktora” ve izin durumu “izinli” seçilerek taranarak veriler elde edilmiştir. Çalışma kapsamında; ‘yayın yılı’, ‘yayınlandığı üniversite’, ‘yayınlandığı anabilim dalı’, ‘anahtar kelimeler’ ve ‘tezin çalışma konusu’ olarak önceden belirlenen temalara göre analiz yapılarak, veriler grafik olarak gösterilmiştir.

Bulgular: Türkiye’de yaşam kalitesi alanında yazılan doktora tezlerini incelenerek tezlerin hangi anabilim dallarında yapıldığı, konuları ve turizm alanında “yaşam kalitesi” tez adı ile yapılan tezlerin bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Yaşam kalitesi konusunda, 2016-2025 arasında tez bulunmayıp, 2025 yılında 21, 2026 yılının ilk altı ayında 102 doktora tezi yapılmıştır. Tezlerin Anabilim Dalı dağılımında birinci sırada hemşirelik, ikinci sırada fizyoterapi ve rehabilitasyon ve üçüncü sırada iç hastalıkları hemşireliği olarak sağlık ile ilgili bölümler gelmekte sonraki sıraları psikoloji, spor, eğitim bilimleri ve turizm alanları almaktadır.

Tartışma: Bu çalışma, tez adında “yaşam kalitesi” başlığını içeren doktora tezlerinin genel görünümünü ortaya koymakla birlikte, yalnızca YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan tezlerle sınırlıdır. Gelecek araştırmalarda ulusal ve uluslararası veri tabanlarının birlikte kullanılması, bibliyometrik analizlerin içerik analizi ve bilim haritalama teknikleriyle desteklenmesi, yaşam kalitesi literatürünün gelişim dinamiklerinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Kalitesi, Turizm, Ulusal Tez Merkezi, Bibliyometrik Analiz, Doktora Tezi

Abstract

Purpose: Quality of life is a multidimensional concept shaped by social, environmental, psychological and physical values and composed of subjective and objective components. In the literature, this concept is generally defined as the "well-being" of individuals and societies. Quality of life has gained significant importance in research and application in the fields of education, health, social services and especially in tourism over the last 20 years. The aim of this study is to examine the bibliometric characteristics of doctoral theses on "quality of life" found in the YOK National Thesis Center, revealing the scientific fields in which these theses were conducted, their distribution by year, the universities and institutes where they were conducted and other key characteristics.

** Bu makale, Sultan Ebru EKİCİ’nin, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Doktora Programında yürütülmekte olan, “İç Turizmin Kırsal Alanda Yaşayan Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi” başlıklı doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

*Sorumlu yazar: ebrukaya.77@gmail.com

DOI: 10.33083/joghat.2026.695

Design/methodology/approach: The scope of this research consists of 123 doctoral theses on quality of life written between 2016 and 2026 (first six months) and found in the National Thesis Center of the Council of Higher Education (YÖK). Data was obtained by searching the National Thesis Center database in detail using the thesis title "quality of life", type "doctoral", and permission status "permitted". The data was analyzed according to pre-determined themes such as 'publication year', 'university of publication', 'department of publication', 'keywords', and 'thesis topic', and the data was presented graphically.

Results: This study examined doctoral theses on quality of life in Türkiye, analyzing their disciplines, topics and a bibliometric analysis of theses specifically titled "quality of life" within the field of tourism. No theses on quality of life were found between 2016 and 2025, but 21 were completed in 2025 and 102 in the first six months of 2026. The distribution of theses by discipline shows that nursing ranks first, followed by physiotherapy and rehabilitation and internal medicine nursing. Other fields of study include psychology, sports, educational sciences and tourism.

Discussion: This study presents a general overview of doctoral dissertations with "quality of life" as their title, but is limited to those included in the YOK National Thesis Center database. Future research using both national and international databases, and supporting bibliometric analyses with content analysis and science mapping techniques, will contribute to a more comprehensive understanding of the development dynamics of the quality of life literature.

Keywords: Quality Of Life, Tourism, National Thesis Center, Bibliometric Analysis, Doctoral Thesis

Giriş

Yaşam kalitesi, günümüz dünyasında bireyler ve toplumlar için en önemli konulardan biridir ve özellikle sosyal politikaların geliştirilmesinde çokça kullanılan bir kavram olmuştur. Birçok farklı bağlamda ve farklı amaçlar için, farklı akademik disiplinler tarafından kullanılan bu kavram üzerinde tek bir tanım belirlemek zor gözükmemektedir (Phillips, 2006:1). Yaşam kalitesinin kavramının ilk kullanılması, Antik Dönem’lerde filozoflar tarafından yaşamdaki mutluluk, iyi oluş, iyi yaşam gibi birçok olguyla tartışılması ve bu dönemde kavramın felsefi temelleri atılması ile oluşmuştur. Platon’un “Devlet” ve Aristo’nun “Nikomakhos’a Etik” isimli kitaplar, yaşam kalitesi kavramı üzerine Antik Dönem’deki en erken kaynaklar olarak kabul edilmektedir (Edisan ve Kadioğlu, 2013:3).

1960 yılında Long tarafından yayınlanan “On the Quantity and Quality of Life” adlı makalede ilk olarak yaşam kalitesi kavramına yer verilmiştir. 1970 yılında da Maslow tarafından yayınlanan ihtiyaçlar hiyerarşisi ile de önemli bir kavram olarak görülmeye başlanmıştır. Bu teori beş kademeli bir insan ihtiyaçları modelini içermektedir. Model, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik temelli ihtiyaçların bir araya getirilmesi şeklindedir. Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi, başlangıçta fizyolojik ihtiyaçlar olmak üzere, güvenlik ihtiyacı, sevgi ve aidiyet ihtiyacı, saygınlık ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme olmak üzere beş temel ihtiyaç düzeyinden oluşmaktadır. Maslow’un teorisi, bireyin yaşamının farklı dönemlerinde ortaya çıkan temel ihtiyaçların karşılanmasını açıklaması ve bu ihtiyaçların bireyin iyilik hâli ile yaşam koşulları üzerindeki etkisini ortaya koyması açısından yaşam kalitesi kavramının anlaşılmasına katkı sağlamaktadır (Boylu ve Paçacıoğlu, 2016:138; Şengöz, 2022:166).

Yaşam kalitesi kavramının farklı disiplinlerde ele alınması ve farklı bağlamlarda kullanılması nedeniyle, literatürde kavrama ilişkin çok sayıda farklı tanım ve yaklaşım bulunmaktadır (Torrance, 1987; Cella, 1994; Kaplan and Ries, 2007; Karimi and Brazier, 2016). Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 1995) tarafından geliştirilen yaşam kalitesi tanımı, kavramın literatürdeki farklı boyutlarını kapsayan bütüncül bir yaklaşımı sunmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü’ne göre yaşam kalitesi, “bireyin içinde yaşadığı kültür ve değer sistemleri bağlamında, hedefleri, beklentileri, standartları ve kaygılarıyla ilişkili olarak yaşamdaki konumuna ilişkin algısı” olarak tanımlanmaktadır. 1948 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından, sağlığın sadece beden sağlığı olarak değil de fizikle birlikte zihinsel ve sosyal iyiliğin varlığı olarak tanımlanması ile sağlıkta yaşam kalitesi kavramı doğurmuştur. Yaşam kalitesi, zamanla özellikle sağlık alanında gerçekleştirilen araştırmalarda daha fazla önem kazanan ve üzerinde yoğunlaşılan çok boyutlu bir kavram hâline gelmiştir. Bu önem artışının temel nedenlerinden biri, sağlık müdahalelerinin yalnızca bireyin fiziksel sağlık durumu üzerindeki etkilerinin değil, aynı zamanda bireyin günlük yaşamı, psikolojik ve sosyal iyilik hâli ile genel yaşam deneyimi üzerindeki etkilerinin de değerlendirilmesi gerekliliğinin giderek daha fazla kabul görmesi kaynaklıdır (Testa and Simonson, 1996: 835; Addington-Hall and Kalra, 2001: 1417).

Küreselleşen dünyada yaşam kalitesi; eğitim, ekonomi, sağlık, çevre ve sosyal refah gibi birçok alanı içinde barındıran ve bireylerin ve toplumların “iyilik hali”ni gösteren evrensel bir kavram haline gelmiştir. Bu süreçte birçok disiplinde bireylerin ve toplumların yaşam kalitesinin artırılmasını amaçlayan çalışmalar önem kazanmıştır. Bu nedenle bu çalışmada; “yaşam kalitesi” adlı, Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan doktora tezleri bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Son yıllarda sağlık alanında yaşam kalitesi ile ilgili tezlerin sayılarının arttığı gözlemlenmiştir. Yaşam kalitesi alanında hangi disiplinlerde daha çok çalışıldığı ile turizm alanında ilgili doktora çalışmalarının durumunu tespit etmek amacıyla bu çalışmanın gelecek araştırmalar için bir yol haritası niteliği taşıyacağı düşünülmektedir. Çalışmada ilk olarak yaşam

kalitesi, turizmde yaşam kalitesinin önemi, bibliyometrik analiz kavramı üzerinde durulmuştur. Sonraki bölümde ise Ulusal Tez Merkezi veri tabanındaki yaşam kalitesi ile ilgili tezler incelenerek bulgular ilgili alan yazın ışığında değerlendirilmiş olup çalışma sonuç ve tartışma bölümü ile sonlandırılmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Yaşam Kalitesi Kavramı

Yaşam kalitesi kavramı aslında bireyin yaşamında fiziksel, psikolojik, duygusal, sosyal ve manevi boyutlarını kapsayan genel "iyilik" halini ifade etmektedir. Bu iyilik değerlendirmesi, yaşam olaylarına karşı duygusal tepkileri, ruh halini, yaşamdan duyduğu tatmin ve memnuniyet duygusunu ve iş ile kişisel ilişkilerden duyduğu memnuniyeti kapsamaktadır. Bu nedenle literatürde, yaşam kalitesi terimi sıklıkla iyilik hali (iyi oluş) olarak da ifade edilmektedir (Cohen and Biesecker, 2010: 1136; Theofilou, 2013: 151).

Yaşam kalitesi, yaşamın birçok farklı alanından etkilenmektedir. Bunların arasında doğal çevre durumu, maddi varlıklar, eğitim ve kültüre erişim, güvenlik duygusu, aile ve topluma aidiyet duygusu, kişilerarası ilişkiler ve bireysel ve kolektif yaşamla ilgili kararlar gibi alanlar başlıcalarıdır. Yaşam kalitesi göstergelerini, koşullara göre, içsel göstergeler ve dışsal göstergeler oluşturmaktadır. İçsel göstergelerin başlıcaları sağlık durumu ve psikofiziksel durumdur. Bu koşullara sosyal ve mesleki yetkinlikler, alışkanlıklar ve davranış kalıplarını da eklemek mümkündür. Yaşam koşulları ve ekonomik durum ile sosyal çevre ise dışsal göstergelerdir. Bireysel ve durumsal faktörlerin etkileşimi, bireyin uyum davranışını şekillendirmekte ve yaşam durumuna ilişkin öznel değerlendirmesini etkilemektedir. Dışsal faktörler, sosyal, kültürel, dini, politik ve ekonomik faktörlerden oluşan sosyo-ekonomik değişkenleri de içermektedir (Badowska and Szkultecka-Dębek, 2023:13).

Yaşam kalitesinde hem nesnel hem de öznel yaşam koşulları birbirini etkilemektedir. Kişinin temel ihtiyaç ve isteklerinin karşılanmasıyla birlikte nesnel yaşam koşulları iyiye gidiyor ve bu durumda kişinin yaşamından duyduğu memnuniyet yükseliyor ise öznel yaşam koşullarındaki artıştan bahsetmek mümkün olmaktadır. Çoğunlukla refah ve öznel refah aynı anlamda görülerek birbirinin yerine kullanılmakta veya "refah" bazen "öznel refah" ın kısaltması olmaktadır. Bu kavram kapsamında nesnel yaşam koşullarına erişimin varlığı veya yokluğu ile öznel yaşam şekillenmesi önem taşımaktadır (Glatzer vd., 2015).

Yaşam kalitesini bireysel düzey, aile düzeyi, topluluk düzeyi ve ülke düzeyi gibi farklı düzeylerde ölçmek mümkündür. Yaşam kalitesinin bireysel düzeyde ölçümü, belirli bir toplulukta yaşayan bireyler için yapılmaktadır. Aile düzeyindeki ölçüm, analiz birimi olarak aileye yönelik olmaktadır. Topluluk düzeyindeki ölçümler genellikle topluluğun geneli üzerine yapılmaktadır. Örneğin, bir topluluğun yaşam kalitesi, eğitim, ekonomi, sağlık gibi göstergeler üzerinden değerlendirilmektedir. Yaşam kalitesinin ülke düzeyindeki ölçümü de ülkenin geneli üzerinden değerlendirilmektedir (Uysal vd., 2015).

Turizmde Yaşam Kalitesinin Önemi

İlk turizm hareketleri, tarih boyunca sağlık ve ziyaret gibi farklı amaçlarla yapılmıştır. İlk turizm hareketlerinin ulusal ve uluslararası alanda etkileri çok kapsamlı olmasa da son yüzyılda turizm, toplumların ekonomik ve sosyo-kültürel yapıları üzerinde farklılık yaratmasıyla konuşulan, tartışılan ve küresel olarak en hızlı büyüyen ekonomik sektörlerden biri olmuştur. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, turizm, sanayileşme gibi ekonomik kalkınmanın temel dinamiklerini oluşturan sektörlerle alternatif bir ekonomik faaliyet alanı olarak değerlendirilmekte, istihdam olanaklarını arttırmakta ve ekonomik büyümenin desteklenmesi yoluyla yoksulluğun azaltılmasına önemli katkılar sunmaktadır. Turizm sadece turizm hareketine katılan bireylerin yaşamlarında farklılık sağlamamakta kırsal ve kentsel yaşam arasındaki dengesizlikleri de gidermekte pay sahibi olmaktadır (Cohen, 1978; Stynes, 1997; Camarda and Grassini, 2003, Archer, Cooper and Ruhanen, 2012).

Turizmin ekonomik etkileri yerel halk üzerinde doğrudan, dolaylı ve uyarılmış olarak üç etki şeklindedir. Bir destinasyonda turizmin gelişmesi ve sürdürülebilir olmasında en önemli paydaşlardan biri yerel halktır (Sharpely, 2014). Gelişmiş ve gelişmekte olan bölgelerde bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesinde yerel halk üzerinde turizmin sağladığı ekonomik etkilerin payı büyüktür. Ayrıca turizm sektörünün gelişmesi ile kalkınma arasında doğru yönlü bir ilişki mevcuttur. Kalkınma, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan belli bir hayat seviyesine ulaşması olarak tanımlanmaktadır. Kalkınma ile yaşam kalitesi arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir (Çeken, 2008:294).

Turizm gelişimi, sürdürülebilir turizm ve sürdürülebilir kalkınma olmak üzere iki kavram ile doğru orantılıdır. Turizmin sosyo-ekonomik ve çevresel faydalarından yerel toplulukların yararlanmasıyla turizmin gelişimi mümkün görünmektedir. Turizm, belirli bir bölgedeki tüm paydaşların yardımı ve ilgisiyle, özellikle yerel

halka odaklanılarak yönetildiğinde sürdürülebilir olmaktadır. Yerel halk da turizm yönetiminde önemli paydaşlardan biri olarak kabul edilmektedir. (Mohammadi, Khalifah and Hosseini, 2010:220; Muganda, Sirima and Ezra, 2013: 54).

Turizmin önemli bir paydaşı olan yerel halkın, yaşam kalitesi üzerinde turizm etkilerini tespit etmek için yapılan araştırmalarda, yerel halkın turizme yönelik algılarının ve memnuniyetlerinin ölçülmesi önem taşımaktadır. Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda, turizmin etkileri olarak ekonomik kazanç, çevresel tutumlar, sosyokültürel durum ve turizmin yaşam kalitesi üzerindeki etkisine ilişkin bireysel, toplumsal algılar gibi birçok etken üzerinde durulmaktadır. Turizmin sürdürülebilir biçimde gelişmesinin ve gelişim göstergelerinde yaşanabilecek düşüşlerin önlenmesinin, destinasyonda yaşayan yerel halkın yaşam kalitesi koşullarının iyileştirilmesiyle doğrudan ilişkili olduğu değerlendirilmektedir. Yaşam kalitesinin artırılması; ekonomik, sosyo-kültürel, çevresel ve bireysel nitelikteki çok çeşitli faktörlerin birlikte ele alındığı, planlı ve bütüncül çalışmaların yürütülmesi ile mümkün görülmektedir (Eraqi, 2007:193).

Birleşmiş Milletler'in çevre konusunda önde gelen küresel otoritesi Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)'nin son yönergelerinde, sürdürülebilir turizm için yerel halk ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin önemi üzerinde de durulmaktadır. Bu kapsamda; sürdürülebilir turizm için ekolojik süreçlerin korunması ve doğal mirası ve biyoçeşitliliği muhafaza edilerek, yerel halkın sosyo-kültürel yapısına saygı gösterilmesi, turizmin, tüm paydaşlarına sosyo-ekonomik faydada bulunulmasının önemli bir koşul olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, dünyada, kırsal ve çevre bölgelerde tarım ve ormancılığın öneminin hızla azalması nedeniyle, turizmin geliştirilmesi, yerel halk üzerinde ekonomik refahı artırmak için bir alternatif olarak değerlendirilmektedir (UNEP, 2007).

Turizmin yerel halk üzerindeki etkisine ilişkin algıları, yalnızca turizme karşı tutumlarını değil, aynı zamanda genel yaşam memnuniyetlerini de etkilemektedir. Turizm ile birlikte yerel halkın değişen ve gelişen yaşam koşulları ve yaşam memnuniyetleri yaşam kalitelerini şekillendirmektedir (Woo, Uysal and Sirgy, 2018: 2).

Turizm ve konaklama sektöründe yaşam kalitesi ve refah üzerine yapılan araştırmalar son yirmi yılda artmış olup turizmin topluluklar/yerel halk, turistler ve çalışanların yaşam kalitesi üzerindeki etkilerine dair zengin bir literatür oluşmaya başlamıştır (Uysal, Perdue and Sirgy, 2012; Kozak, 2002).

Bibliyometrik Analiz Kavramı

Akademik yayınların sayısı gün geçtikçe artmakta ve yayınlanan tüm çalışmalardan haberdar olmak giderek zorlaşmaktadır. Bilim insanları, önceki bulguları anlamak ve düzenlemek için farklı nitel ve nicel literatür tarama yöntemleri kullanmaktadır. Bunlardan biri de bibliyometri olup bilim, bilim insanları veya bilimsel faaliyetin istatistiksel ölçümüne dayalı sistematik, şeffaf ve tekrarlanabilir bir inceleme süreci sunma potansiyeli ile ön plana çıkmaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017: 959).

Literatür taraması yapmak, herhangi bir araştırma projesinin önemli bir adımıdır. Araştırmacı, bilgi birikimini daha da geliştirecek bir araştırma sorusu belirlemek için ilgili araştırma alanını hem haritalandırmakta ve bu yönde çalışmalarına başlamaktadır. Çalışmalarda, sistematik inceleme, genellikle dar bir şekilde odaklanmış bir alandaki literatürün eksiksiz bir şekilde belgelenmesi gibi bir amaçla yapılmaktadır. Bilimsel sürecin gerekli bir parçası ve başlangıcı olarak kabul edilen sistematik inceleme kavramının bibliyometrik analizlerin yapılmasıyla yakından ilgili olduğu kabul edilmektedir (Tranfield, Denyer and Smart, 2003:207).

Bibliyometri, tanım olarak; belirli bir alan ya da konudaki büyük hacimli verilerin bilgi kümelerini analiz ederek, bu veriler arasındaki ilişkilerin sayısal olarak incelenmesini sağlayan ve mevcut araştırmaların büyük resmini sunmaya yarayan bir analiz yöntemidir (Crane, 1972). Bibliyometrik analiz, belirli bir alanda hangi çalışmaların yapıldığını ve hangi konuların daha çok kullanıldığını tespit ederek bilimsel performans değerlendirmesi için de kullanılan bir yöntemidir (Akçay, 2025: 47).

Bibliyometrik analiz, matematiksel ve istatistiksel yöntemler kullanarak yayınlar, alıntılar, anahtar kelimeler, yazarlar, dergiler, kaynaklar vb. aracılığıyla çeşitli alanlardaki bilimsel gelişmeyi incelemeye yaramakta ve araştırmacılar için çok sayıda çalışmayı değerlendirmeyi sağlamaktadır. Bibliyometrik çalışmalar, belirli bir alandaki araştırmanın bazı yönlerini niceliksel olarak ölçerek ve değerlendirerek o alandaki eğilimlerin belirlenmesinde de öncülük etmektedir (Ahmi, 2022; Yıldız ve Karakuş Yılmaz, 2024:32).

Araştırmacılar tarafından, makale ve dergi performansındaki ortaya çıkan eğilimleri ve araştırma bileşenlerini tespit etmek ve mevcut literatürdeki belirli bir alanın entelektüel yapısını keşfetmek gibi çeşitli nedenlerle bibliyometrik analiz kullanılmaktadır. Bibliyometrik analizde ön plana çıkan veriler genellikle çok büyük ve nesnel olmakta (örneğin, atıf ve yayın sayısı, anahtar kelimelerin ve konuların geçme sıklığı), fakat

yorumlamaları bilgilendirilmiş teknikler ve prosedürler aracılığıyla oluşturulan hem nesnel (örneğin, performans analizi) hem de öznel (örneğin, tematik analiz) değerlendirmeler şeklinde olmaktadır (Donthu vd., 2021).

Yöntem

Bu çalışmada 2016-2026 (ilk altı ay) yılları arasında yazılmış ve Ulusal Tez Merkezi'nde açık erişimi bulunan “yaşam kalitesi” adlı doktora tezleri bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Doktora tezleri incelenirken bibliyometrik analizlerde yer alan performans analizi yöntemi kullanılmıştır. Performans analizi, araştırma alanındaki bilimsel çıktıların miktar ve etki bakımından değerlendirilmesini sağlayan bibliyometrik bir tekniktir. Bu analizde yayın sayısı, atıf sayısı, anahtar kelimeler gibi göstergeler kullanılarak yazarların, kurumların, ülkelerin ve dergilerin performansları incelenmektedir (Donthu vd, 2021). Araştırma kapsamında doktora tezlerinin seçilerek incelenmesinin nedeni, bu tezlerin alan için özgün katkı sunma, kapsamlı kuramsal altyapı oluşturma ve literatüre sahip olma ve birçok araştırma yöntemleriyle yapıma özelliklerinden dolayıdır.

Doktora tezleri, belirli bir araştırma alanının bilimsel gelişimini ve araştırma eğilimlerini yansıtan en önemli lisansüstü akademik çalışmalar arasında yer almaktadır. Bu nedenle yaşam kalitesi alanındaki bilimsel birikimin değerlendirilmesinde doktora tezleri veri kaynağı olarak tercih edilmiştir.

Ulusal Tez Merkezi veri tabanı detaylı aramada, başlangıç yılı 2016, bitiş yılı 2026(ilk altı ay), tez adı “yaşam kalitesi”, tür kısmına “doktora” ve izin durumu “izinli” seçilerek tarama yapılarak 123 tez çalışmasına ulaşılmıştır. Çalışmada “yayın yılı”, “yayınlandığı üniversite”, “yayınlandığı anabilim dalı”, “anahtar kelimeler”, tezin “çalışma konusu” temaları doğrultusunda analiz edilerek ve verilerin sıklık düzeyleri belirlenerek çalışma sonuçları grafik olarak gösterilmiştir. Bu doğrultuda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

- Yaşam kalitesini inceleyen doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı nedir?
- Yaşam kalitesini inceleyen doktora tezlerinin yayınlandığı üniversiteler hangileridir?
- Yaşam kalitesini inceleyen doktora tezlerinin yayınlandığı anabilim dalı nedir?
- Yaşam kalitesini inceleyen doktora tezlerindeki anahtar kelimeler nelerdir?
- Yaşam kalitesini inceleyen doktora tezlerindeki çalışma konusu nedir?
- Yaşam kalitesini inceleyen turizm alanındaki yapılan doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı nedir?
- Yaşam kalitesini inceleyen turizm alanındaki yapılan doktora tezlerinin yayınlandığı üniversiteler hangileridir?
- Yaşam kalitesini inceleyen turizm alanındaki yapılan doktora tezlerinin yayınlandığı anabilim dalı nedir?
- Yaşam kalitesini inceleyen turizm alanındaki yapılan doktora tezlerindeki anahtar kelimeler nelerdir?

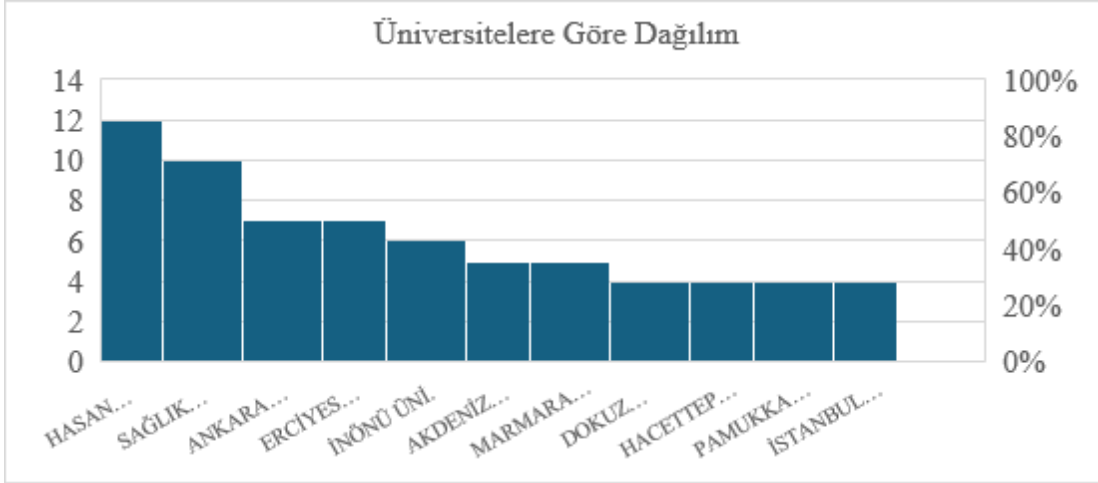
Bulgular

2016-2024 yılları arası tez adı yaşam kalitesi olan tez tespit edilmemiş olup, 2025 yılında 21 adet, 2026 yılında 102 adet doktora tezi yazılmıştır (Tablo 1).

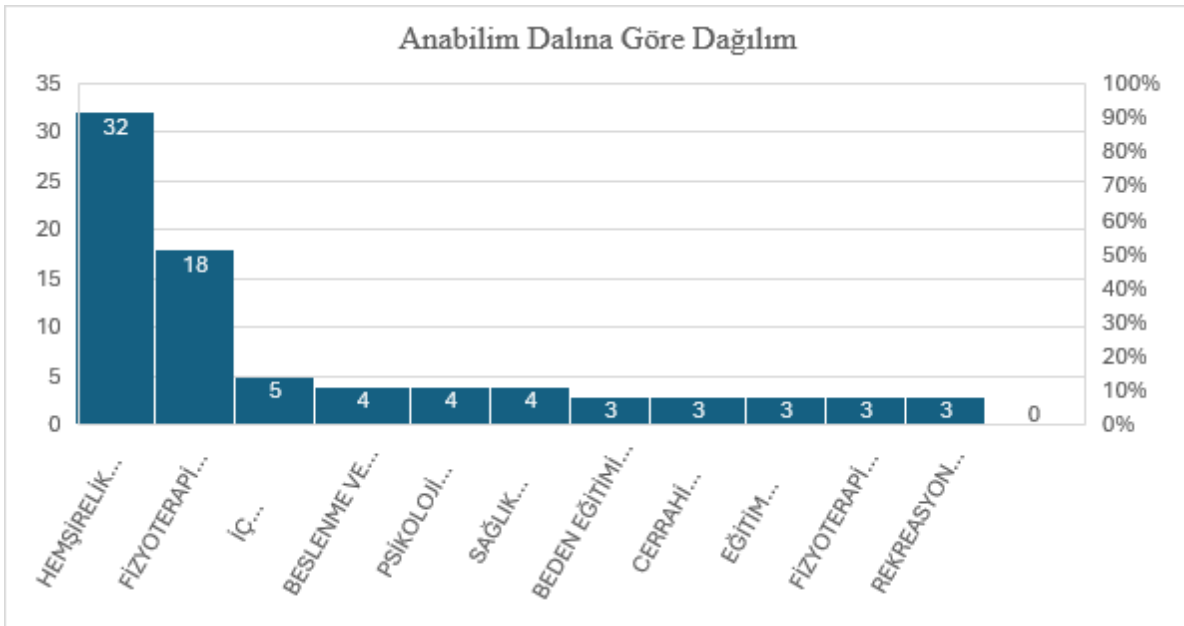
Tablo 1. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıl	Tez Sayısı
2026	102
2025	21
Toplam	123

Yaşam kalitesi konulu tezlerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde (Şekil 1);12 tez ile Hasan Kalyoncu Üniversitesi, 10 tez Sağlık Bilimleri Üniversitesi, 7 tez ile Ankara Üniversitesi, 7 tez ile Erciyes Üniversitesi, 6 tez ile İnönü Üniversitesi,5 tez ile Akdeniz Üniversitesi, 5 tez ile Marmara Üniversitesi, 4 adet tez ile Dokuz Eylül Üniversitesi, 4 adet tez ile Hacettepe Üniversitesi, 4 adet tez ile Pamukkale Üniversitesi ve 4 adet tez ile İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa gelmektedir.

Şekil 1. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Yaşam kalitesi konulu tezlerin üniversitelerin anabilim dalı/bilim dalı dağılımı Hemşirelik Anabilim Dalı 32 tez, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı 18 tez, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı 5 tez, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı 4 tez, Psikoloji Anabilim Dalı 4 tez, Sağlık Kurumları Yönetimi Anabilim Dalı 4 tez, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı 3 tez, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Anabilim Dalı 3 tez, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı 3 tez, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bilim Dalı 3 tez, Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı 3 tez ve diğer anabilim dalları şeklinde gitmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Tezlerin Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Araştırmaya dahil edilen doktora tezleri incelendiğinde en sık kullanılan anahtar kelimelerin “yaşam kalitesi” (70), “hemşirelik” (15), “depresyon” (6), “quality of life” (6), “kronik hastalık” (5), “hastalık maliyeti” (4) olduğu görülmektedir (Şekil 3). Yaşam kalitesi açık ara çalışmalarda en çok kullanılan anahtar kelime olurken (70), onu anahtar kelime olarak hemşirelik (15) takip etmektedir. Bunun dışında en çok kullanılan diğer anahtar kelimeleri “depresyon” ve “quality of life” olarak sıralamak mümkündür.

Şekil 3. Anahtar Kelime Bulutu

Şekil 4'te tezlerin konu dağılımı gösterilmektedir. Buna göre en çok kullanılan konu dağılımı hemşirelik (49 tez), fizyoterapi ve rehabilitasyon (25 tez), halk sağlığı (13 tez), kadın hastalıkları ve doğum (7 tez), psikoloji (7 tez), sağlık kurumları yönetimi (7 tez), sağlık yönetimi (7 tez), beslenme ve diyetetik (6 tez), spor (4 tez) ve turizm (4 tez) tezlerde yer almaktadır.

Şekil 4. Tezlerin Konu Dağılımı

Turizmde yaşam kalitesi konulu 4 tez bulunmaktadır (Tablo 2). Tezlerin üniversitelere göre dağılımı Ankara Hacı Bayram Üniversitesi (2), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (1) ve İstanbul Üniversitesi (1) şeklindedir. Tezlerin yapıldığı yıl 2025 olup anabilim dalları Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı ve Turizm İşletmeciliği Anabilim dalıdır. Tezlerin anahtar kelimelerini yaşam kalitesi, yerel halk, sanal rekreasyon, sanal ve artırılmış gerçeklik, sosyal sürdürülebilirlik, turizm bölgeleri, turizm sosyolojisi, çevresel sürdürülebilirlik ve rekreasyon oluşturmaktadır.

Tablo 2. Turizmde Yaşam Kalitesi Konulu Tezlerin Seçilen Parametrelere Göre Dağılımı

Yılı	Üniversite	Anabilim Dalı	Anahtar Kelimeler
2025	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı	Yaşam Kalitesi, Yerel Halk
2025	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı	Sanal Rekreasyon, Yaşam Kalitesi, Sanal ve Artırılmış Gerçeklik
2025	İstanbul Üniversitesi	Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	Sosyal Sürdürülebilirlik, Turizm Bölgeleri, Turizm Sosyolojisi, Çevresel Sürdürülebilirlik
2025	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı	Rekreasyon

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada yaşam kalitesi alanında, yaşam kalitesi adlı 2016-2026(ilk altı ay) yılları arasında YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi veri tabanında belirlenen 123 doktora tezi çeşitli parametreler doğrultusunda analiz edilmiştir. Yaşam kalitesi alanında yazılmış doktora tezleri sistematik şekilde incelenmiş ve çalışmanın amacını gerçekleştirmek için niceliksel araştırma yöntemlerinden biri olan bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Doktora tezleri, “yayın yılı”, “yayınlandığı üniversite”, “yayınlandığı anabilim dalı”, “anahtar kelimeler” ve “tezin çalışma konusu” olarak önceden belirlenen temalara göre analiz edilmiştir. Bulgular, grafikler ve tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Yaşam kalitesi konulu doktora tezleri üzerine yapılan bibliyometrik analiz ile Türkiye’deki üniversitelerin bu alandaki akademik çalışmalarını tespit etmek amaçlanmıştır.

Yapılan analizden elde edilen verilere dayanarak 12 doktora tezi ile Hasan Kalyoncu Üniversitesi’nin yaşam kalitesi tez adlı doktora tezleri alanında literatüre en fazla katkı sağladığını söylemek mümkündür. YÖK Ulusal Tez Merkezi verilerinde yıllara göre tez dağılımı incelendiğinde, 2026 yılının en fazla “yaşam kalitesi” adlı tezlerin yayınlanan yıl olduğu ve bu alandaki araştırmaların arttığı görülmektedir. Bu veriler, yaşam kalitesi konusunda akademik ilginin arttığını ve bu alanda yapılan çalışmaların önemli bir ivme kazandığını göstermektedir.

Yaşam kalitesi adlı tezlerin üniversitelerin anabilim dalı/bilim dalı dağılımı incelendiğinde Hemşirelik Anabilim Dalı (32), Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı (18) ve İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (5) olarak sıralandığı görülmektedir. Buradan hareketle sağlık alanında yapılan tezlerin önde olduğu dikkat çekmektedir. Konu dağılımında da fiziksel sağlık konulu tezlerin sayısal olarak üstün olup fiziksel sağlığı, psikoloji, spor, turizm ve eğitim konuları takip etmektedir. Anahtar kelimelerin analizi, “yaşam kalitesi” kelimesinin en sık kullanılan kavram olduğunu ortaya koymaktadır. Sağlıkla ilgili yaşam kalitesi, öncelikle kişinin sağlığı tarafından belirlenen ve klinik müdahalelerle etkilenebilen genel yaşam kalitesinin bir bileşeni olması açısından önem taşımaktadır. Bu yüzden yaşam kalitesi araştırmaları, sağlık hizmetlerinin etkinliğini değerlendirmede önemli bir bilimsel araç haline geldiği akademik çalışmaların artmasından anlaşılmaktadır (Başaran, Güzel ve Sarper, 2005:55).

Turizmde yaşam kalitesi adlı 4 tez bulunmaktadır. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı Ankara Hacı Bayram Üniversitesi (2), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (1) ve İstanbul Üniversitesi (1) şeklindedir. Tezlerin yapıldığı anabilim dalları Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı ve Turizm İşletmeciliği Anabilim dalıdır. Tezlerin ikisinde anahtar kelime olarak yaşam kalitesi kavramı kullanılmıştır.

Yaşam kalitesi konusunda YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan doktora tezlerinin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği bu çalışmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar şu şekilde ifade edilebilir. Araştırma yalnızca Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişilebilen doktora tezleriyle sınırlandırılmıştır. Analiz belirli bir tarih aralığında (2016-2026) tamamlanan doktora tezlerini kapsamaktadır. Bu çalışma 2026 Haziran ayında yapıldığı için, 2026 yılının ilk altı ayı sonrası yayınlanan tezler araştırma kapsamına alınamamıştır. Uluslararası veri tabanlarında yer alan tezler, makaleler ve diğer bilimsel yayınlar kapsam dışında bırakılmıştır. Bununla birlikte, yaşam kalitesi konusunda sağlık alanındaki doktora tezleri dışında gerçekleştirilen akademik çalışmaların kapsamlı ve sistematik biçimde ortaya konulabilmesi için YÖK Ulusal Tez Merkezi, Scopus ve Web of Science gibi ulusal ve uluslararası akademik veri tabanlarında sistematik bir bibliyometrik tarama yapılması gerekmektedir.

Çalışmada kullanılan tez adı "yaşam kalitesi" anahtar kelimesine dayalı tarama, farklı kavramlar altında yürütülen ancak yaşam kalitesiyle ilişkili olabilecek tezlerin kapsam dışında kalmasını sağlamış olması mümkündür. Bibliyometrik analiz yöntemi yayınların nicel özelliklerini incelemektedir. Bu nedenle tezlerin kuramsal derinliği, metodolojik kalitesi ve bilimsel katkılarının niteliği değerlendirilmemiştir. Aynı zamanda çalışma Türkiye’deki doktora tezlerini içerdiğinden uluslararası literatüre genellemesi de mümkün olmamaktadır.

Sonuç olarak, bu bibliyometrik analiz, Türkiye’de yaşam kalitesi alanında gerçekleştirilen doktora tezlerine ilişkin genel bir görünüm ortaya koymayı amaçlamıştır. İncelenen tezlerin önemli bir kısmının sağlık bilimleri alanında yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak Dünya Sağlık Örgütü’nün “sağlıkla ilişkili yaşam kalitesi” odaklı çalışmaya başlaması ve 1980’li yıllardan itibaren sağlık çalışmalarında yaşam kalitesine önem vermesi ve 26 maddeden oluşan yaşam kalitesi ölçümünü sağlayan WHOQOL-BREF ile fiziksel sağlık, psikolojik durum, sosyal ilişkiler ve çevre olmak üzere dört temel alanı değerlendiren standartlaştırılmış bir yaşam kalitesi ölçüm aracını kullanmasını göstermek mümkündür (WHO, 2025). Ancak yaşam kalitesi, bireylerin yalnızca fiziksel ve ruhsal sağlık durumlarıyla sınırlı olmayan; ekonomik, sosyal, çevresel, kültürel

ve psikolojik boyutları da kapsayan çok yönlü bir kavramdır. Bu nedenle yaşam kalitesinin yalnızca sağlık perspektifinden ele alınması, kavramın bütüncül yapısının tam olarak anlaşılmasını sınırlandırabilmektedir.

Yaşam kalitesi araştırmalarının sağlık alanının yanı sıra eğitim, sosyoloji, psikoloji, şehir ve bölge planlama, çevre bilimleri, ekonomi, kamu yönetimi ve sosyal politika gibi disiplinlerde de ele alınması önem taşımaktadır. Eğitim düzeyi, gelir durumu, istihdam olanakları, sosyal destek ağları, güvenlik, çevresel koşullar, barınma kalitesi, ulaşım hizmetleri ve kültürel etkinliklere erişim gibi unsurlar bireylerin yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir. Özellikle sürdürülebilir kentleşme, yaşlılık, engellilik, göç, toplumsal eşitsizlikler ve dijitalleşme gibi güncel konuların yaşam kalitesiyle ilişkili olarak incelenmesi, alandaki bilgi birikiminin zenginleşmesine katkı sağlayacaktır.

Bununla birlikte, turizm alanının da yaşam kalitesi araştırmalarında daha fazla yer bulması gerekmektedir. Veriler ışığında, turizm alanında son on yılda yapılan tezlerin sayılarının azlığı dikkat çekmektedir. Aslında turizm, yaşam kalitesinin belirleyicileri arasında önemli bir disiplin ve araştırma alanı olarak değerlendirilmektedir (Uysal vd., 2012; Kim, Uysal and Sirgy, 2013). Turizmin, ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve psikolojik boyutlarıyla ele alınan çok boyutlu bir araştırma alanı olması bu konuda yapılacak daha fazla akademik çalışmaya ihtiyaç duyulduğunun göstergesidir. Turizm hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde ekonomik büyüme, istihdam yaratma, bölgesel kalkınma ve kültürel etkileşim açısından önemli bir sektör olarak kabul edilmektedir. Turizm faaliyetleri, yerel halkın gelir düzeyini artırabilmekte, sosyal ve kültürel olanaklarını çeşitlendirebilmekte, altyapı ve üstyapı yatırımlarını teşvik ederek yaşam standartlarının yükselmesine katkı sağlayabilmektedir. Bunun yanında turizmin toplumsal yapı, sosyal ilişkiler, kültürel kimlik, çevresel sürdürülebilirlik ve yerel refah üzerindeki etkileri de yaşam kalitesinin önemli belirleyicileri arasında yer almaktadır. Özellikle turizm destinasyonlarında yaşayan bireylerin yaşam memnuniyeti, toplumsal refah algısı ve yaşam kalitesi düzeylerinin turizm gelişimiyle olan ilişkisinin incelenmesi hem turizm literatürüne hem de yaşam kalitesi araştırmalarına önemli katkılar sunacaktır.

Gelecek araştırmalarda ulusal ve uluslararası veri tabanlarının birlikte kullanılması, bibliyometrik analizlerin içerik analizi ve bilim haritalama teknikleriyle desteklenmesi, yaşam kalitesi literatürünün gelişim dinamiklerinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, gelecekte yapılacak doktora çalışmalarında disiplinler arası yaklaşımların benimsenmesi ve yaşam kalitesinin farklı boyutlarını kapsayan araştırmalara daha fazla yer verilmesi, hem kavramın kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine hem de politika yapıcılara daha bütüncül ve sürdürülebilir çözüm önerileri sunulmasına farklı disiplinlerde incelenmesi de literatüre derinlik ve zenginlik kazandıracaktır.

Etik Beyan: Bu çalışma, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiş ve analiz kapsamında yalnızca kamuya açık veri tabanlarında yer alan ikincil verilerden yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında insan katılımcılardan doğrudan veri toplanması söz konusu olmadığından, çalışma için etik kurul onayı alınmamıştır.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı %50, 2. Yazarın katkı oranı ise %50'dir.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Addington-Hall, J. and Kalra, L. (2001). Who should measure quality of life?. *Bmj*, 322(7299), 1417-1420.
- Ahmi, A. (2022). *Bibliometric analysis using R for non-coders: A practical handbook in conducting bibliometric analysis studies using Biblioshiny for Bibliometrix R package* (Pre-print ed.).
- Akçay, Ö. (2025). Sturm-Liouville Operatörünün Ters Spektral Probleminin Bibliyometrik Analizi, Edt. Dal, M., Alp Dal, N. ve Ay, İ. *Bibliyometrik Analiz I*, (ss. 47–60). Ankara: Akademisyen Yayınevi.
- Archer, B., Cooper, C. and Ruhanen, L. (2012). The positive and negative impacts of tourism. In *Global tourism*, Routledge, 79-102.
- Aria, M. and Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959–975.
- Badowska, M. and Szkulciecka-Dębek, M. (2023). Indicators affecting the quality of life of an individual and society, *JHPOR*, 01/2023, 12-20.
- Başaran, S., Güzel, R. And Sarpel, T. (2005). Yaşam kalitesi ve sağlık sonuçlarını değerlendirme ölçütleri. *Archives of Rheumatology*, 20(1), 55-63.

- Boylu, A. A. ve Paçaçoğlu, B. (2016). Yaşam kalitesi ve göstergeleri. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 8(15), 137-150.
- Camarda, D. and Grassini, L. (2003). *Environmental impacts of tourism*.
- Cella, D. F. (1994). Quality of life: Concepts and definition. *Journal of Pain and Symptom Management*, 9(3), 186–192.
- Cohen, E. (1978). The impact of tourism on the physical environment. *Annals of Tourism research*, 5(2), 215-237.
- Cohen, J. S. and Biesecker, B. B. (2010). Quality of life in rare genetic conditions: a systematic review of the literature. *American Journal of Medical Genetics Part A*, 152(5), 1136-1156.
- Crane, D. (1972). *Invisible colleges: Diffusion of knowledge in scientific communities*, University of Chicago Press.
- Çeken, H. (2008). Turizmin bölgesel kalkınmaya etkisi üzerine teorik bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 293-306.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. and Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285–296.
- Edisan, Z. ve Kadioğlu, F. (2013). Yaşam Kalitesi Kavramının Antik Dönemdeki Öncülleri. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 3(3), 1-4.
- Eraqi, Mohammed I. (2007). Local Communities' Attitudes Towards Impacts of Tourism Development in Egypt. *Tourism Analysis*, 12(3), 191–200.
- Glatzer, W., Camfield, L., Møller, V. and Rojas, M. (2015). *Global handbook of quality of life*. Exploration of Well-Being of Nations and Continents. Dordrecht: Springer.
- Kaplan, R. M. and Ries, A. L. (2007). Quality of life: Concept and definition. *COPD: Journal of Chronic Obstructive Pulmonary Disease*, 4(3), 263–271.
- Karimi, M. and Brazier, J. (2016). Health, health-related quality of life, and quality of life: What is the difference? *Pharmaco Economics*, 34(7), 645–649.
- Kim, K., Uysal, M. and Sirgy, M. J. (2013). How does tourism in a community impact the quality of life of community residents? *Tourism Management*, 36, 527–540.
- Kozak, M. (2002). Comparative analysis of tourist motivations by nationality and destinations. *Tourism Management*, 23(3), 221–232.
- Mohammadi, M., Khalifah, Z. and Hosseini, H. (2010). Local people perceptions toward social, economic and environmental impacts of tourism in Kermanshah (Iran). *Asian Social Science*, 6(11), 220.
- Muganda, M., Sirima, A. and Ezra, P. M. (2013). The role of local communities in tourism development: Grassroots perspectives from Tanzania. *Journal of human ecology*, 41(1), 53-66.
- Phillips, D. (2006). *Quality of Life Concept, policy and practice*. Routledge.
- Sharpley, R. (2014). “Host Perceptions of Tourism: A review of the research”, *Tourism Management*, 3 (42): 37- 49.
- Stynes, D. J. (1997). Economic impacts of tourism. *A Handbook for Tourism Professionals*, Illinois Bureau of Tourism, Illinois Department of Commerce and Community Affairs, Prepared by the Tourism Research Laboratory at the University of Illinois at Urbana-Champaign, Fall.
- Şengöz, M. (2022). Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Modeli’nin bütünlük bir süreç olarak yeniden yorumlanması. *JRES*, 9(1), 164-173.
- Testa, M. A. and Simonson, D. C. (1996). Assessment of quality-of-life outcomes. *New England journal of medicine*, 334(13), 835-840.
- Theofilou, P. (2013). Quality of life: definition and measurement. *Europe's journal of psychology*, 9(1), 150-162.

- The World Health Organization, <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-HIS-HSI-Rev.2012.03> (Erişim tarihi 21.02.2025)
- <https://www.who.int/tools/whoqol/whoqol-bref> (Erişim tarihi 21.02.2025)
- Tranfield, D., Denyer, D. and Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review, *British Journal of Management*, Vol. 14. 207-222.
- Torrance, G. W. (1987). Utility approach to measuring health-related quality of life. *Journal of Chronic Diseases*, 40(6), 593–603.
- United Nations Environment Programme (UNEP) (2007). https://www.unep.org/resources/filter/keywords=sustainable%20tourism/sort_by=publication_date/sort_order=desc/page=9 (Erişim tarihi 21.02.2025)
- Uysal, M., Perdue, R. R., and Sirgy, M. J. (Eds.). (2012). *Handbook of tourism and quality-of-life research: Enhancing the lives of tourists and residents of host communities*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-2288-0> (Erişim tarihi 21.02.2025)
- Uysal, M., Sirgy, J., Woo, E. and Kim, HL. (2015). Quality of life (QOL) and well-being research in tourism, *Tourism Management*, Volume 53, April 2016, 244-261.
- Yıldız, M. and Karakuş Yılmaz, T. (2024). Bibliometric analysis in scientific research using R: A review of Scopus and Web of Science databases. *Journal of Data Applications*, 2, 31-46.
- Woo, E., Uysal, M. and Sirgy, MJ. (2018). Turizmin Etkisi ve Paydaşların Yaşam Kalitesi. *Otelcilik ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 42 (2), 260-286.